

**THE PHILOSOPHY OF MODERN EDUCATION.
MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES
AND METHODS**

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-366-8-25>

**PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF MODERN EDUCATION
IN UKRAINE IN RELATION TO EUROPEAN INTEGRATION:
THE EXPERIENCE OF PRIVATE INSTITUTIONS
OF GENERAL SECONDARY EDUCATION**

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ:
ДОСВІД ПРИВАТНИХ ЗАКЛАДІВ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Liakh T. O.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Public Health and Humanitarian
Disciplines
State Higher Educational Institution
"Uzhhorod National University"
Uzhhorod, Ukraine*

Лях Т. О.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри громадського
здоров'я і гуманітарних дисциплін
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

Didychyn V. P.

*Director
Private Lyceum "Mustard Grain"
Uzhhorod, Ukraine*

Дідичин В. П.

*директор
Приватний ліцей «Гірчичне зерно»
м. Ужгород, Україна*

Hrab N. I.

*Deputy Director
in an Educational Work
Private Lyceum "Mustard Grain"
Uzhhorod, Ukraine*

Граб Н. І.

*заступник директора
з навчально-виховної роботи
Приватний ліцей «Гірчичне зерно»
м. Ужгород, Україна*

Розбудова в Україні демократичного суспільства і його інтеграція в європейський культурно-освітній простір призвели до активного зростання інновацій у педагогіці, як у теорії, так і на практиці. Головне

завдання сучасної реформи освіти та науки України – «перетворити українську освіту на інноваційне середовище, в якому учні й студенти набувають ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності», тобто пріоритетними є знання, що допомагатимуть учням у реальних життєвих ситуаціях. Відтак, сучасний освітній процес, що характеризується впровадженням нових форм соціально-освітньої взаємодії, все більше переорієнтовується на компетентнісний і діяльнісний підходи. Реалізація вказаних принципів зумовлює потребу сучасної української освіти у приватних навчальних закладах, які мають більше можливостей функціонувати і розвиватися відповідно до освітньої реформи: їхня фінансова стабільність та відносна автономія сприяють упровадженню в освітній процес сучасних освітніх методик та технологій, формують сучасне, безпечне та комфортне освітнє середовище, а також створюють додаткові місця освіти [2].

У зв'язку з цим стає актуальним дослідження сучасного стану розвитку українських приватних шкіл як самостійного педагогічного явища, що наразі стрімко розвивається у контексті сучасних соціально-культурних тенденцій. Питання розвитку системи приватної шкільної освіти в Україні, зокрема в умовах сучасної освітньої реформи, недостатньо вивчені, що робить пропонуване дослідження актуальним. Мета даної розвідки – виявити основні тенденції освітньої діяльності українських приватних шкіл в умовах сучасного освітнього процесу на прикладі діяльності одного із приватних закладів загальної середньої освіти – ТОВ «Приватний ліцей “Гірчичне зерно”» (м. Ужгород, Україна) [1].

У контексті пропонованого дослідження важливо з'ясувати основні принципи роботи приватних («недержавних») навчальних закладів Європи, адже однією з важливих умов розбудови сучасної освіти в Україні, зокрема реалізації Держстандарту Нової української школи в час воєнного стану, є інтеграція в європейський освітній процес, активне впровадження, поряд із розвитком традиційних національних факторів, високих світових стандартів навчання.

Так, у Польщі приватні («недержавні», «некомунальні») заклади освіти, хоч і створені та керовані юридичними або фізичними особами на підставі запису в реєстрі недержавних закладів і шкіл відповідного органу місцевого самоврядування, проте реалізують основний навчальний план загальноосвітньої та обов'язкової навчальної діяльності за принципами, ідентичними державним школам; застосовують ті самі правила для просування учнів/студентів

і наймають вчителів із кваліфікацією, визначеною міністром, відповідальним за освіту та виховання. Такі заклади мають юридичний статус, рівний державним школам, повинні дотримуватися вимог, які визначені Законом про освіту, і максимально наблизити стандарти своєї освітньої діяльності до загальноосвітніх державних шкіл. Невиконання цих вимог призводить до закриття школи [4].

Важливим аспектом діяльності приватних закладів Польщі є можливість встановлювати власні внутрішні правила, вказані у статуті закладу, що, на наш погляд, посилює дисципліну як учнів, так і викладачів, покращує результативність навчального процесу. Так, адміністрація школи не зобов'язана приймати всіх учнів, самостійно створює правила прийому на роботу вчителів. Директори приватних шкіл також можуть виключати дітей зі списку учнів у певних ситуаціях, які визначені статутами закладів, наприклад, коли батьки не платять за навчання своїх дітей [5]. Відтак, зростає висока оцінка приватних шкіл серед батьків: за результатами опитування, проведеного у 2021 році, 36,3% батьків вважають, що недержавні школи забезпечують більшу безпеку для дітей (30,2% висловлюють думку, що безпечними для дитини є державні школи); 37,7% респондентів вважають, що заняття у приватних школах проводяться на вищому рівні, ніж у державних (31,6% вважають, що кращим є навчання в державних закладах). Загальні результати опитування вказують, що навчання у приватних школах є більш якісним (48% респондентів проти 36,5% респондентів) [5].

Якщо у Польщі приватні навчальні заклади керуються принципами державних шкіл і освітніх програм, то, скажімо, у Великій Британії учні приватних закладів (також відомих як «незалежні школи») не повинні навчатися за національною програмою, хоча такі школи повинні бути зареєстровані в уряді та регулярно ним перевірятися [7]. За результатами цього річного опитування, 41,77% відвідувачів приватних шкіл різного віку вважає, що приватна освіта сприяла їхньому кар'єрному росту [6].

Надважливе завдання сучасної освіти – дотримуватися основних гуманістичних цінностей виховання, застосовувати креативний індивідуальний підхід до кожного учня, щоб розкрити і успішно реалізувати його потенціал. Саме цим принципом навчання керується один із найстарших у Європі приватних навчальних закладів – Ітонський коледж у Великій Британії (Eton College). Заснований в 1440 році, коледж надає перевагу національним традиційним векторам навчання: заохочення до творчості та інновацій поєднується

із використання новітніх академічних можливостей; розвиток власного самоусвідомлення та індивідуальних здібностей учнів; виховання емпатії; розвиток самостійного мислення; розвиток фізичного та психічного здоров'я, емоційної зрілості, виховання лідерських якостей та моральних чеснот – доброти, відданості, вдячності, чесності, рішучості тощо [3].

В Україні вказані принципи освітнього процесу якнайкраще впроваджуються та реалізуються у приватних закладах освіти завдяки їхній відносній автономності та застосуванню таких методів фінансування, які можуть забезпечувати ефективний розвиток ключових сфер шкільної діяльності відповідно до високих стандартів сучасної освіти. У приватному закладі загальної середньої освіти м. Ужгорода (Україна), що має назву «Товариство з обмеженою відповідальністю «Приватний ліцей “Гірчичне зерно”»», навчальний процес провадиться відповідно до єдиного комплексу освітніх компонентів, визначених Державними стандартами освіти. Разом із тим принципи навчання в ліцеї зорієнтовані на людиноцентризм, що домінує в європейській системі освіти: основними цінностями для учнів ліцею є Вірність, Чесність, Відвертість, Повага, Відповідальність та Патріотизм [1]. Принципи навчання у приватному ліцеї «Гірчичне зерно» максимально наближені до європейських освітніх стандартів, які наразі реалізуються в Україні: дитиноцентризму; науковості і практичної спрямованості змісту освіти; адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів дітей задля їх самовираження. Основною метою діяльності приватного ліцею «Гірчичне зерно» є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності та громадської активності.

Отже, українські приватні заклади загальної середньої освіти організовують навчально-виховний процес відповідно до світових стандартів із метою інтеграції української освіти в європейській культурно-освітній простір. Пропоноване питання актуальне та потребує подальших наукових студій.

Література:

1. Приватний ліцей «Гірчичне зерно»: сайт URL: <https://www.plms.school/>

2. Реформа освіти та науки: сайт URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>
3. Eton College: URL: <https://www.etoncollege.com/about-us/our-purpose/>
4. Oficjalna strona internetowa Unii Europejskiej Organizacja systemu edukacji. Administracja edukacyjna: URL: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/pl/national-education-systems/poland/organizacja-prywatnej-edukacji>
5. Piotrowska M. Szkoła prywatna czy publiczna: którą wybrać?: URL: <https://policealna.gowork.pl/blog/szkola-prywatna-czy-publiczna-ktora-wybrac/>
6. Private School Statistics UK 2023 – Independent Schools: URL: <https://tutorful.co.uk/blog/private-school-statistics-uk-independent-schools>
7. Types of school: URL: <https://www.gov.uk/types-of-school/private-schools>